

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи (О. Б. Жильцов)
« 01 » _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Анатомія, фізіологія і патологія розвитку».

Змістовий модуль «Психопатологія»

для студентів

напряму підготовки	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.01.01 Логопедія
спеціалізації (за наявності)	_____ (назва спеціалізації)

Київ – 2021

Розробник:

Омелянович Віталій Юрійович, доктор медичних наук, професор, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Викладач:

Омелянович Віталій Юрійович, доктор медичних наук, професор, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто й затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол №15 від 31.08.2021 р.

Завідувач кафедри _____ (Олена МАРТИНЧУК)

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 016.01.01 Логопедія

(назва освітньої програми)

31.08.2021 р.

Керівник освітньої програми _____ (Наталія БАБИЧ)

(підпис)

Робочу програму перевірено

01.09.2021 р.

Заступник директора _____ (Роман ПАВЛЮК)

(підпис)

Пролонговано:

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__»____ 20__ р.

Протокол №__

(підпис)

(ПБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__»____ 20__ р.

Протокол №__

(підпис)

(ПБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__»____ 20__ р.

Протокол №__

(підпис)

(ПБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__»____ 20__ р.

Протокол №__

(підпис)

(ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	2 / 60	
Курс	2	-
Семестр	4	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	-	
Обсяг кредитів	2	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	-
Аудиторні	28	-
Модульний контроль	4	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	28	-
Форма семестрового контролю	залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготувати студентів до практичної роботи з особами, які страждають на розлади психіки, у тому числі з синдромом залежності та девіантними формами поведінки, з урахуванням співвідношення природних та соціальних чинників поведінки людини.

Завдання навчальної дисципліни

– *формувати загальні компетентності:*

ЗК 5 Інформаційно-комунікаційна – Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел для розгляду професійних питань. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання корекційних і комунікативно-мовленнєвих задач в соціальній і професійній діяльності.

ЗК 9 Самоосвітню. Здатність навчатися та самонавчатися. Спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

– *формувати фахові компетентності:*

ФК 7 Медико-біологічну. Володіння базовими знаннями про вікові анатомо-фізіологічні особливості людини в нормі та при порушеннях сенсорних і мовленнєвих систем; основні клінічні прояви порушень психофізичного розвитку; особливості вищої нервової діяльності та вищих психічних функцій осіб з порушеннями психофізичного розвитку; основні закономірності та механізми розвитку дитячих психічних хвороб.

ФК 15 Деонтологічну. (професійні цінності). Здатність діяти згідно з принципами деонтології, що не суперечать професійній діяльності фахівця зі спеціальної освіти; усвідомлення педагогічних, психологічних та соціальних наслідків власних впливів у сфері професійної діяльності

– забезпечувати набуття практичних навичок при формуванні компетентностей у сфері інклюзивного навчання в Центрі практичної підготовки «Центр інклюзивної освіти».

3. Результати навчання за дисципліною:

ПРН 1. Здатність продемонструвати базові знання щодо функціонування мовленнєворухових систем; розвитку головного мозку, локалізації мовленнєвих зон кори головного мозку; неврологічного забезпечення мовленнєвої діяльності, механізмів порушень; неврологічних основ патології мовлення.

ПРН 2. Здатність продемонструвати знання і розуміння основних закономірностей та механізмів розвитку дитячих психічних хвороб; основних принципів побудови клініко-психологічного та соціального прогнозу життєдіяльності хворих на психічні розлади.

ПРН 11. Здатність продемонструвати знання і розуміння анатоμο-фізіологічних та психофізіологічних основ мовлення; уміння визначити стан сформованості мовлення у різні вікові періоди розвитку дитячого організму; знання і розуміння етапів розвитку мовленнєвої діяльності людини.

ПРН 17. Здатність продемонструвати володіння державною та іноземною мовами, культуру спілкування, уміння вирішувати проблеми та приймати рішення у складних практичних ситуаціях, демонструючи лідерські якості та навички ефективної командної взаємодії.

ПРН 19. Здатність слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності, діяти соціально відповідально та з урахуванням прав і свобод осіб з інвалідністю, принципів деонтології, розуміти важливість відповідального ставлення до здоров'я.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Загальна психопатологія							
Тема 1. Психопатологічна симптоматологія.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 2. Психопатологічна синдромологія. Невротичні, афективні та галюцинаторно-маревні синдроми.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 3. Психопатологічна синдромологія. Синдроми потьмареної свідомості, з перевагою рухово-вольових порушень та дефіцитарні синдроми.	8	2	2	-	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	26	6	6	-	-	-	12
Змістовий модуль 2. Приватна психопатологія							
Тема 4. Розлади психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 5. Особливості розладів психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 6. Ендогенні психотичні розлади.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 7. Розлади особистості та порушення інтелекту. Невротичні розлади.	8	2	2	-	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	34	8	8	-	-	-	16
Підготовка та проходження контрольних заходів	-						
Усього	60	14	14	-	-	-	28

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Загальна психопатологія»

Тема 1. Психопатологічна симптоматологія.

Поняття психопатологічного симптому, симптомокомплексу та синдрому.

Продуктивні (позитивні) та дефіцитарні (негативні) симптоми.

Симптоми порушень свідомості та самосвідомості. Симптоми порушень сприйняття. Симптоми порушень мислення. Симптоми порушень емоцій. Симптоми порушень уваги. Симптоми порушень вольових процесів. Симптоми порушень пам'яті.

Ключові слова: симптом, симптомокомплекс, синдром, психічні сфери, свідомість, сприйняття, мислення, увага, емоції, пам'ять, вольова сфера.

Рекомендована основна література [1,2]

Рекомендована додаткова література [1, 3, 6, 7, 11, 12, 15]

Тема 2. Психопатологічна синдромологія. Невротичні, афективні та галюцинаторно-маревні синдроми.

Невротичні синдроми. Астенічний синдром. Сенестопатичний синдром. Обсесивний синдром. Іпохондричний синдром. Синдром деперсоналізації-дереалізації. Істеричний синдром.

Афективні синдроми. Депресивний синдром. Маніакальний синдром.

Галюцинаторно - маревні синдроми. Синдром надцінних ідей. Паранойяльний синдром. Параноїдний синдром. Галюцинаторний синдром. Галюцинаторно-параноїдний синдром. Парафренний синдром.

Ключові слова: невротичні синдроми, афективні синдроми, галюцинаторно-маревні синдроми.

Рекомендована основна література [1 - 3]

Рекомендована додаткова література [1, 3, 6, 7, 11, 12, 15]

Тема 3. Психопатологічна синдромологія. Синдроми потьмареної свідомості, з перевагою рухово-вольових порушень та дефіцитарні синдроми.

Синдроми потьмареної свідомості. Деліріозний синдром. Аментивний синдром. Сутінкове потьмарення свідомості.

Онейроїдний синдром.

Синдроми з переважанням рухово-вольових порушень. Апатико-абулічний синдром. Кататонічний синдром. Гебоїдний синдром. Гебефренічний синдром.

Дефіцитарні синдроми. Олігофренічний синдром. Психоорганічний (енцефалопатичний) синдром. Корсаковський (амнестичний) синдром. Зміни особистості. Псевдопаралітичний синдром. Дементний синдром

Ключові слова: синдроми потьмареної свідомості, синдроми з переважанням рухово-вольових порушень, дефіцитарні синдроми.

Рекомендована основна література [1 - 3]

Рекомендована додаткова література [1, 3, 6, 7,11, 12, 15]

Змістовний модуль 2. «Приватна психопатологія»

Тема 4. Розлади психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку.

Загальні характеристики деменції внаслідок органічного ураження головного мозку та методи її діагностики.

Особливості розвитку порушень когнітивної сфери у вигляді деменції внаслідок різних захворювань головного мозку. Хвороба Альцгеймера. Судинна деменція. Хвороба Піка. Хвороба Крейцфельда-Якоба. Хвороба Гентінгтона. Хвороба Паркінсона.

Характеристики інших порушень психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку. Органічний амнестичний синдром, не обумовлений алкоголем та іншими психоактивними речовинами. Делірій, не обумовлений алкоголем та іншими психоактивними речовинами. Органічний галюциноз. Органічний кататонічний розлад. Органічний маячний розлад. Органічний (афективний) розлад настрою. Органічний тривожний розлад. Органічний дисоціативний розлад. Органічний емоційно лабільний (астенічний) розлад. Легкий когнітивний розлад.

Характеристики розладів особистості внаслідок органічного ураження головного мозку. Органічний розлад особистості. Постенцефалітичний синдром. Посткоммоційний синдром.

Ключові слова: органічні психічні розлади, деменція, хвороба Альцгеймера, хвороба Піка, хвороба Гентінгтона, хвороба Паркінсона, психічні наслідки черепно-мозкових травм, судинні деменції.

Рекомендована основна література [3 - 5]

Рекомендована додаткова література [1 - 3, 7, 12]

Тема 5. Особливості розладів психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин.

Особливості психічних та поведінкових розладів, викликаних вживанням алкоголю. Абстинентний синдром. Стан відміни з делірієм. Психотичний розлад. Амнестичний синдром. Резидуальний психотичний розлад з відставленим дебютом.

Особливості психічних та поведінкових розладів, викликаних вживанням інших психоактивних речовин (опіоїдів, каннабіноїдів, кокаїну та інших психостимуляторів, галюциногенів, летючих розчинників та кофеїну).

Ключові слова: синдром залежності, психоактивні речовини, наркоманії.

Рекомендована основна література [3, 4, 5]

Рекомендована додаткова література [1, 3 - 5, 12]

Тема 6. Ендогенні психотичні розлади.

Діагностика шизофренії, шизоафективних та шизотипових розладів. Типологізація шизофренії. Параноїдна шизофренія. Гебефренна шизофренія. Кататонічна шизофренія. Недиференційована шизофренія. Постшизофренічна депресія. Резидуальна шизофренія. Проста шизофренія. Типи перебігу шизофренічних розладів. Шизотиповий розлад. Гострі та транзиторні психотичні розлади. Гострий шизофреноподібний психотичний розлад. Індукований маячний розлад. Шизоафективний розлад.

Діагностика ендогенних психотичних та непсихотичних розладів настрою. Маніакальний епізод. Гіпоманія. Манія без психотичних симптомів та з психотичними симптомами. Біполярний афективний розлад. Депресивний епізод: легкий, помірний та важкий. Рекурентний депресивний розлад. Хронічні (афективні) розлади настрою.

Ключові слова: шизофренія, біполярний психічний розлад, афективні розлади.

Рекомендована основна література [3, 4, 5]

Рекомендована додаткова література [1, 3 - 5, 12]

Тема 7. Розлади особистості та порушення інтелекту. Невротичні розлади.

Особливості діагностики розладів особистості. Специфічні розлади особистості. Параноїдний розлад особистості. Шизоїдний розлад особистості. Соціопатія. Емоційно-нестійкий розлад особистості. Істеричний розлад особистості. Ананкастний (обсесивно-компульсивний) розлад особистості. Тривожний розлад особистості. Залежний розлад особистості. Змішаний та інші розлади особистості.

Етіологія олігофреній. Ступені розумової відсталості за Міжнародною статистичною класифікацією хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я Десятого перегляду.

Розлади звичок і потягів. Розлади статевої ідентифікації. Транссексуалізм. Трансвестизм подвійної ролі. Розлад статевої ідентифікації у дітей. Розлади статевого переваги.

Характеристика невротичних розладів відповідно до сучасної класифікації хвороб. Поведінкові синдроми, пов'язані з фізіологічними порушеннями і фізичними факторами.

Ключові слова: розумова відсталість, розлади особистості, перверзії, залежна поведінка, невротичні розлади.

Рекомендована основна література [3, 4, 5]

Рекомендована додаткова література [1,3-5, 6,11, 12]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни «Анатомія, фізіологія і патологія розвитку». Змістовний модуль «Психопатологія»

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4
Робота на семінарському занятті	10	3	30	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
	Разом	-	76	-	93
Максимальна кількість балів: 169					
Розрахунок коефіцієнта: $k=169/100=1,69$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовний модуль 1. «Загальна психопатологія»

Тема 1. Психопатологічна симптоматологія (4 год.)

Завдання: заповніть таблицю, вписуючи туди назви найбільш поширених психопатологічних симптомів з їх стислим описанням.

Групи симптомів за сферами психіки	Найбільш поширені симптоми
1	2
Симптоми порушень свідомості та самосвідомості	
Симптоми порушень сприйняття	
Симптоми порушень мислення	
Симптоми порушень емоцій	
Симптоми порушень уваги	
Симптоми порушень вольових процесів	
Симптоми порушень пам'яті	

Форма подання: у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

Тема 2. Психопатологічна синдромологія. Невротичні, афективні та галюцинаторно-маревні синдроми (4 год.)

Завдання: структуруйте психопатологічну синдромологію, вписуючи в стовбець 2 таблиці назви психопатологічних синдромів, а в стовбець 3 – симптоми, найбільш специфічні для цих синдромів.

Групи синдромів	Назви синдромів	Психопатологічні симптоми
1	2	3
Невротичні синдроми		
Афективні синдроми		
Галюцинаторно – маревні синдроми		
Синдроми потьмареної свідомості		
Дефіцитарні синдроми		

Форма подання: у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0

Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

Тема 3. Психопатологічна синдромологія. Синдроми потьмареної свідомості, з перевагою рухово-вольових порушень та дефіцитарні синдроми (4 год.)

Завдання: структуруйте психопатологічну синдромологію, вписуючи в стовпець № 2 таблиці назви психопатологічних синдромів, а в стовпець № 3 – симптоми, найбільш специфічні для цих синдромів.

Групи синдромів	Назви синдромів	Психопатологічні симптоми
1	2	3
Синдроми потьмареної свідомості		
Дефіцитарні синдроми		

Форма подання: у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

Змістовний модуль 2. «Приватна психопатологія»

Тема 4. Розлади психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку (4 год.)

Завдання: складіть конспект, в якому наведіть основні ознаки наступних психічних розладів внаслідок органічного ураження головного мозку:

1. Органічний амнестичний синдром, не обумовлений алкоголем та іншими психоактивними речовинами.
2. Делірій, не обумовлений алкоголем та іншими психоактивними речовинами.
3. Органічний галюциноз.

4. Посткоммоційний синдром.

5. Легкий когнітивний розлад.

Форма подання: у вигляді докладного конспекту.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти обраної теми.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	В тезах викладено деякі моменти.	В тезах не розкрито тему.
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти у статті та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекта	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекта	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів у статті.
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення з обраної теми.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
Граматика та орфографія	Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.
Всього	5 балів			

Тема 5. Особливості розладів психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин (4 год.)

Завдання: складіть конспект, структуруючи розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин відповідно до сучасної міжнародної класифікації хвороб МКХ-10.

Форма подання: у вигляді конспекту.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти обраної теми.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	В тезах викладено деякі моменти.	В тезах не розкрито тему.
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти у статті та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекта	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекта	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів у статті.
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення з обраної теми.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
Граматика та орфографія	Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.

	змісту.		від змісту.	змісту.
Всього	5 балів			

Тема 6. Ендогенні психотичні розлади (4 год.)

Завдання: складіть конспект, в якому повинна бути відображена етіологія, патопсихологічні особливості однієї з хвороб, які перераховані нижче (оберіть тільки одну):

1. Параноїдна шизофренія.
2. Гебефренна шизофренія.
3. Кататонічна шизофренія.
4. Недиференційована шизофренія.
5. Постшизофренічна депресія.
6. Резидуальна шизофренія.
7. Проста шизофренія.
8. Шизотиповий розлад.
9. Шизоафективний розлад.
10. Біполярний афективний розлад.
11. Маніакальний епізод.
12. Депресивний епізод.
13. Гіпоманія.
14. Дистімія.

Форма подання: у вигляді конспекту.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти обраної теми.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	В тезах викладено деякі моменти.	В тезах не розкрито тему.
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти у статті та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекта	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекта	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів у статті.
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення з обраної теми.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
Граматика та орфографія	Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.
Всього	5 балів			

Тема 7. Розлади особистості та порушення інтелекту. Невротичні розлади (4 год.)

Завдання: складіть конспект запропонованої теми (оберіть тільки одну):

1. Особливості патопсихологічної діагностики розладів особистості.
2. Поняття норми та патології в психології особистості.
3. Акцентуованість особистості та психопатії.
4. Патопсихологія специфічних розладів особистості.

5. Патопсихологічні особливості та сучасні наукові погляди на розлади звичок і потягів, а також на розлади статевої ідентифікації.

Форма подання: у вигляді конспекту.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти обраної теми.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	В тезах викладено деякі моменти.	В тезах не розкрито тему.
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти у статті та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекта	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекта	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів у статті.
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення з обраної теми.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
Граматика та орфографія	Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.
Всього	5 балів			

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

№ МКР	Форма проведення	Критерії оцінювання	Кількість балів
МКР 1	Тестування (25 тестових завдань)	Правильна відповідь на тестове завдання – 1 бал	25 балів
МКР 2	Тестування (10 тестових завдань)	Правильна відповідь на тестове завдання – 1,5 бали	25 балів

6.4. Форма проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Не передбачено навчальним планом.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для

		подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Анатомія, фізіологія і патологія розвитку». Змістовний модуль «Психопатологія»

Разом: 60 год., лекції – 14 год., семінари – 14 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II			
Назва модуля	ЗАГАЛЬНА ПСИХОПАТОЛОГІЯ			ПРИВАТНА ПСИХОПАТОЛОГІЯ			
Кіл. балів за модуль	76 балів			93 бали			
Теми	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій	Психопатологічна симптоматологія (1 бал).	Психопато-логічна синдромол. Невротич., афективні та галюц. -маревні синдроми (1 бал).	Психопатологічна синдромологія. С-ми потьмареної свідомості, з переваг. рухово-вольових поруш. та дефіцитарні синдроми (1 бал).	Розлади психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку (1 бал).	Особливості розладів психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин (1 бал).	Ендогенні психотичні розлади (1 бал).	Розлади особистості та порушення інтелекту. Невротичні розлади (1 бал).
Теми семінар. занять	Психопато-логічна синдромологія. (1 бал).	Психопатологічна синдромол. Невротич., афективні та галюц. -маревні синдроми (1 бал).	Психопатологічна синдромологія. С-ми потьмареної свідомості, з переваг. рухово-вольових поруш. та дефіцитарні синдроми (1 бал).	Розлади психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку (1 бал).	Особливості розладів психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин (1 бал).	Ендогенні психотичні розлади (1 бал)	Розлади особистості та розумова відсталість. Невротичні розлади (1 бал).
Роб. на семінарі	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів
Самост. робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види пот. конт.	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			

Всього: 169 бал. $K=169/100=1,69$

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Медична психологія: в 2-х т. Т. 1. Загальна медична психологія / Г.Я. Пілягіна та ін.; за ред. Г.Я. Пілягіної. Вінниця: Нова Книга, 2020. 288 с.
2. Медична психологія: в 2-х т. Т. 2. Спеціальна медична психологія / Г.Я. Пілягіна та ін.; за ред. Г.Я. Пілягіної. Вінниця: Нова Книга, 2020. 496 с.
3. Психіатрія. Еталони практичних навичок: навчальний посібник / В.Д. Мішиєв, В.Ю. Омелянович, Є.Г. Гриневич. Київ: МВЦ «Медінформ», 2018. 176 с.
4. Психіатрія. Еталони практичних навичок : електронний навчальний посібник [Електронний ресурс] / В.Д. Мішиєв, В.Ю. Омелянович, Є.Г. Гриневич. Київ: НМАПО імені П.Л. Шупика, 2018. Режим доступу: https://nmapo.edu.ua/images/instsimmed/kafDityh/Elektronniy_posibnik/public_html/ind ex.html
5. Психіатрія і наркологія: підручник (ВНЗ III-IV р. а.) / Г.Т. Сонник, О.К. Напрєєнко, А.М. Скрипніков та ін.; за ред. О. К. Напрєєнка. 2-е вид., переробл. і допов. К.: ВСВ «Медицина», 2015 р. 424 с.

Додаткова:

1. Гельдер М., Гет Д., Мейо Р. Оксфордское пособие по психиатрии. Т. 2., К.: Сфера, 1999. 300 с.
2. Діагностика та лікування розладів психіки: довідник лікаря сімейної медицини-загальної практики та лікаря-невролога / [авт. кол.: Мішиєв В.Д., Михайлов Б.В., Гриневич Є.Г., Омелянович В.Ю. та ін.]; за ред. В.Д. Мішиєва. Київ: Професійні видання, 2020. 74 с.
3. Классификация психических и поведенческих расстройств (с глоссарием и исследовательскими диагностическими критериями) / Под ред.: Дж.Э. Купера. К.: Сфера, 2000. 464 с.
4. Корухов Ю.И. Комплексні дослідження в судовій експертизі. К., 1997.
5. Лексикони психиатрии Всемирной организации здравоохранения. К.: Сфера, 2001.
6. Невідкладна допомога в психіатрії і наркології: Монографія. / Чабан О.С., Хаустова О.О., Омелянович В.Ю. К.: Видавничий дім «Медкнига», 2019. 168 с., з іл.
7. Омелянович В.Ю. Основи судової психіатрії: Навчальний посібник. Донецьк: Норд-Пресс, 2006. 205 с.
8. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України № 875–XII від 21.03.91 р. зі змінами 2016 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/875-12>.
9. Про психіатричну допомогу: Закон України №1489-III від 22.02.2000 р. зі змінами 2016 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1489-14>.
10. Про реабілітацію інвалідів в Україні: Закон України №2961-IV від 06.10.2005 р. зі змінами 2016 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: <http://nau.org.ua/index.php?option=content&task=view&id=84>.
11. Психіатрія (клініко-діагностичні алгоритми): Навчально-методичний посібник / За ред. д.мед.н., проф. Л.М. Юр'євої. Д.: АРТ-ПРЕС, 2002. 168 с.
12. Психіатрія /О.К. Напрєєнко, І.Й. Влох, О.З. Голубков. // за ред. проф. О.К. Напрєєнка. К.: Здоров'я, 2001. 584 с.
13. Психіатрія і наркологія: підручник/ О.К.Напрєєнко, М.І. Винник, І.Й. Влох; за ред. проф. О.К.Напрєєнка. К.: ВСВ «Медицина», 2011. 528 с.
14. Секреты психиатрии / Джеймс Л.Джекобсон, Алан М.Джекобсон.; Перевод с английского.; Под общей редакцией акад.РАМН, проф. П.И.Сидорова. М.: «МЕДпресс-информ», 2007. 2-е изд. 576 с.

15. Ургентна психіатрія (клініка, психодіагностика, терапія невідкладних станів) / Дзюб Г.К., Кузнецов В.М., Нестерчук Н.В. К.,2010. 190 с.
16. Чабан О.С., Хаустова О.О., Омелянович В.Ю. Невідкладна допомога в психіатрії і наркології: Монографія. К.: Видавничий дім Медкнига, 2019. 168 с., з іл.
17. Mansell W. The perceptual control model of psychopathology. *Curr Opin Psychol.* 2021 Oct;41:15-20. doi: 10.1016/j.copsyc.2021.01.008. Epub 2021 Feb 6.

9. Додаткові ресурси (за наявності)

1. Пошукова система Національної бібліотеки імені В.І.Вернадського. Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Ispp.org.ua - офіційний сайт Інституту соціальної та політичної психології АПН України Режим доступу до електронного ресурсу: <http://socionet.ru/>
3. National Center for Biotechnology Information – інформаційний ресурс збереження даних з молекулярної біології, біомедицині та генетиці США. Режим доступу до електронного ресурсу: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/>
4. Клек – електронний ресурс для пошуку та безкоштовного скачування книжок. Режим доступу до електронного ресурсу: <http://www.klex.ru/>.